

Marcin Stanisław Wilga, Mirosław Wantoch-Rekowski

NOTATKI MIKOLOGICZNE Z OKOLIC OSTRZYC (KASZUBSKI PARK KRAJOBRAZOWY) – UZUPEŁNIENIE

A supplement to the mycological notes from the area of Ostrzyce (Kaszubski Landscape Park)

Wprowadzenie

W tomie XIX, zeszytcie 3-4 /2008 został opublikowany artykuł dotyczący wstępnych badań grzybów wielkoowocnikowych w rejonie Ostrzyce (Wilga i Wantoch-Rekowski 2008). Pierwotny, zamieszczony w sygnowanym artykule wykaz dotyczył jedynie taksonów rosnących wyłącznie w części ogólnie dostępnej rezerwatu „Ostrzycki Las” oraz w jego otulinie. Po uzyskaniu pisemnej zgody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku na badania obejmujące cały obszar rezerwatu, autorzy uzupełnili spis stwierdzonych gatunków. Jednak ten pełniejszy wykaz nie znalazł się w opublikowanym opracowaniu. W związku z tym Redakcja zaproponowała jego zamieszczenie w niniejszym dodatku. W nowym wykazie uwzględniono 4 dotąd nienotowane gatunki grzybów workowych Ascomycota oraz 38 gatunków grzybów podstawkowych Basidiomycota. W niniejszym uzupełnieniu znalazł się jeden gatunek objęty ochroną ścisłą – *Geastrum fimbriatum* (Rozporządzenie 2004), oraz 7 gatunków zagrożonych: 2 narażone – [V], 3 rzadkie – [R] i jeden o nieokreślonym statusie zagrożenia – [I] (Wojewoda i Ławrynowicz 2006). Nazwy gatunków grzybów workowych podano za Chmiel (2006), a grzybów podstawkowych wg Wojewody (2003).

Nowo stwierdzone gatunki macromycetes

Ascomycota

Próchnilec długotrzonkowy	<i>Xylaria longipes</i>
Warstwiak zwęglony	<i>Daldinia concentrica</i>
Zgliszczałek pospolity	<i>Ustulina deusta</i>
Brak polskiej nazwy	<i>Diatrype disciformis</i>

Basidiomycota

Błyskoporek rozpostarty	<i>Inonotus hastifer</i> – [I]
Błyskoporek sosnowy	<i>Inonotus triqueter</i> – [V]
Borowik ceglastopory	<i>Boletus luridiformis</i>
Drobnołuszczałek jeleni	<i>Pluteus atricapillus</i>
Fałdówka kędzierzawa	<i>Plicatura crispa</i> – [R]
Gołąbek brudnożółty	<i>Russula ochroleuca</i>
Gołąbek buczynowy	<i>Russula mairei</i>

Gołąbek czarniawy	<i>Russula nigricans</i>
Gołąbek oliwkowy	<i>Russula olivacea</i>
Gołąbek śliczny	<i>Russula rosea</i>
Gołąbek wyborny	<i>Russula vesca</i>
Gwiazdosz frędzelkowany	<i>Geastrum fimbriatum</i> – [Ch., R]
Grzybówka hełmiasta	<i>Mycena galericulata</i>
Kisielnica kędzierzawa	<i>Exidia plana</i>
Kolczak obłączasty	<i>Hydnum repandum</i>
Koźlarz pomarańczowożółty	<i>Leccinum versipelle</i>
Koźlarz różnobarwny	<i>Leccinum variicolor</i>
Krowiak podwinięty	<i>Paxillus involutus</i>
Lakownica spłaszczona	<i>Ganoderma applanatum</i>
Lejkówka żółtobrązowa	<i>Clitocybe gibba</i>
Łysostopek pospolity	<i>Gymnopus dryophilus</i>
Łysostopek pozrastany	<i>Gymnopus confluens</i>
Miękusz rabarbarowy	<i>Hapalopilus nidulans</i>
Mleczaj smaczny	<i>Lactarius volemus</i>
Mleczaj śluzowaty	<i>Lactarius blennius</i>
Muchomor czerwieniejący	<i>Amanita rubescens</i>
Muchomor zielonawy	<i>Amanita phalloides</i>
Piaskowiec kasztanowaty	<i>Gyroporus castaneus</i> – [R]
Pieprznik błądy	<i>Cantharellus pallens</i>
Pięknoróg szydłowaty	<i>Calocera cornea</i>
Smolucha świerkowa	<i>Ischnoderma benzoinum</i> – [V]
Szyszkolubka kolczasta	<i>Auriscalpium vulgare</i>
Tęgoscór pospolity	<i>Scleroderma citrinum</i>
Trzęsak listkowy	<i>Tremella foliacea</i> – [I]
Twardziaczek gałązkowy	<i>Marasmiellus ramealis</i>
Twardzioszek czosnkowy	<i>Marasmius alliaceus</i>
Twardzioszek liściolubny	<i>Marasmius epiphyllus</i>
Wrośniak strefowany	<i>Trametes multicolor</i>

Objaśnienie: Ch. – gatunek pod ścisłą ochroną, V – gatunek narażony na wyginięcie, R – gatunek rzadki, I – o nieokreślonym statusie zagrożenia (Wojewoda i Ławrynowicz 2006).

LITERATURA

- CHMIEL M. A. 2006. Checklist of Polish larger Ascomycetes. Krytyczna lista wielkoowocnikowych grzybów workowych Polski. In: MIREK Z. (Ed.). Biodiversity of Poland. Różnorodność biologiczna Polski Vol. 8. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- ROZPORZĄDZENIE 2004. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną. Dz. U. 2004 nr 168, poz. 1765, Warszawa.
- WILGA M. S., WANTOCH-REKOWSKI M. 2008. Notatki mikologiczne z okolic Ostrzyc (Kaszubski Park Krajobrazowy). Przegl. Przyr. 19, 3-4: 87-95.
- WOJEWODA W. 2003. Checklist of Polish larger Basidiomycetes. Krytyczna lista wielkoowocnikowych grzybów podstawkowych Polski. In: MIREK Z. (Ed.). Biodiversity of Poland. Różnorodność biologiczna Polski Vol. 7. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.

WOJEWODA W., ŁAWRYNOWICZ M. 2006. Red list of the Macrofungi in Poland. Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych w Polsce. In: MIREK Z., ZARZYCKI K., WOJEWODA W., SZEŁĄG Z. (Eds.). Red list of plants and fungi in Poland. Czerwona lista roślin i grzybów Polski. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków: 53-70.

Summary

This note supplements the article on the fungi of Ostrzyce in Kaszubski Landscape Park with new significant data. The specification of macromyetes of the research area was extended with 4 species of *Ascomycota* and 39 species of *Basidiomycota*.

Adresy autorów:

Marcin Stanisław Wilga
Katedra Pojazdów i Maszyn Roboczych
Politechnika Gdańska
80-233 Gdańsk, ul. G. Narutowicza 11/12
e-mail: mwilga@mech.pg.gda.pl

Mirosław Wantoch-Rekowski
80-394 Gdańsk, ul. Kołobrzeska 56 A/12
e-mail: mirki@mirki.kaszuby.pl

Jan Jakubczyk

NOWE STANOWISKO *PHASIA AURIGERA* (EGGER, 1860) W PÓŁNOCNEJ POLSCE (UTM XA 25)

A new locality of *Phasia aurigera* (Egger, 1860) in northern Poland (UTM XA 25)

W Ustce, dn. 15 listopada 2009 r. znalazłem muchówkę *Phasia aurigera* należącą do *Tachinidae* (rączycowate). Weryfikacji oznaczenia sfotografowanej muchy dokonał dr inż. Cezary Bystrowski, za co serdecznie dziękuję.

Na terenie kraju do roku 2004 znajdowało się tylko 5 udokumentowanych stanowisk tego gatunku. Zlokalizowane były one w południowej i centralnej Polsce (Bystrowski 2004). Ostatnio znaleziono 7 kolejnych stanowisk zlokalizowanych głównie w centralnej Polsce. Wśród nich jest jedno z Pomorza – Łysa Góra k. Sopotu (UTM CF43) (Owieśny 2009).

Najdalej wysunięte stanowisko na północ tej muchówki to duńska wyspa Zealand (Bergström i Hall 2008). Natomiast stanowisko z okolicy Ustki, jest najdalej wysuniętym na północ stanowiskiem w Polsce.

Interesujący jest fakt, że w regionie skandynawskim w latach 2004-2007 odnotowano nowe dla fauny tego regionu gatunki rączyc: *Ectophasia crassipennis* (Fabricius) (Bergström i Hall 2008). Rączycza *E. crassipennis* w północno-wschodniej Polsce jest uważana za pospolitą. Powyższy przykład może dowodzić rozpoczęcia migracji przedstawicieli rodzaju *Phasiinae*

ku północy. Zjawisko to zapewne ma związek z zachodzącymi zmianami w klimacie, głównie jego ociepleniem.

Phasia aurigera związana jest z siedliskami o charakterze kserotermicznym, takimi jak np. ciepłe skraje lasów. Wszystkie poznane dotychczas rączycowate są parazytoidami pluskwiaków (Szpila, Bystrowski i Kowalczyk 2007), a także chrząszczy i prostoskrzydłych (Draber-Mońko 1964). Według Markovej (1999) *P. aurigera* jest parazytoidem dla dwóch gatunków pluskwiaków należących do *Pentatomidae* i czterech *Coreidae*. Imago *P. aurigera* można spotkać na kwiatkach: *Achillea millefolium*, *Solidago ssp.*, *Asteracea ssp.* oraz *Mentha ssp.*

W ciągu roku *P. aurigera* ma 2 pokolenia. Pierwsze przypada na koniec maja do końca czerwca, a drugie od połowy sierpnia do połowy października. Odnotowanie imago tej muchówki w połowie listopada mogło być spowodowane tym, iż w roku obserwacji jesień i początek zimy miały temperatury dodatnie.

Wskazany gatunek w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt wykazany jest ze statutem EN (gatunek zagrożony wyginięciem). Przyczyny zagrożenia tego gatunku są związane m.in. z zarastaniem kseroterm przez krzewy i roślinność drzewiastą, a także dużym rozproszeniem i izolacją populacji. Ponadto gatunek ten nie jest objęty ochroną prawną poza terenami chronionymi (Bystrowski 2004).

LITERATURA

- BERGSTRÖM C., HALL K. 2008. De första fynden av parasitflugan *Ectophasia crassipennis* (Fabricius, 1794) (Diptera, *Tachinidae*) från Norden. Entomologisk Tidskrift 129 (2): 95-98.
- BYSTROWSKI C. 2004. Polska Czerwona Księga Zwierząt - Bezkręgowce. In: GŁOWACIŃSKI Z., NOWACKI J. (Eds.). Wydawnictwo IOP PAN Kraków.
- DRABER-MOŃKO A. 1964. Muchówki - *Diptera. Phasiidae*, Klucze do Oznaczania Owadów Polski cz. XXVIII, z. 72.
- MARKOVA T. O. 1999. New Host and Distribution Data of Tachinid Flies of Subfamily *Phasiinae* (*Diptera, Tachinidae*) in Siberia and Russian Far East. Дальневосточный энтомолог. N 75. C. 1-8.
- OWIEŚNY M. 2009. Informacje o nowych stanowiskach *Phasia aurigera* (Egger, 1860) (*Diptera: Tachinidae*) w Polsce. Dipteron [Dokument elektroniczny, <http://pte.au.poznan.pl/dipteron/>], T. 25: 46-49.
- SZPIŁA K., BYSTROWSKI C. I KOWALCZYK J.K. 2007. *Brullaea ocypteroidea* Robineau-Desvoidy, 1863 (*Diptera: Tachinidae*) gatunek nowy dla fauny Polski. Wiad. Entomol., 26 (1): 41-47.

Summary

On 15th November 2009 in Ustka a dipterans *Phasia aurigera* of *Tachinidae* was found. Until 2004 only 5 documented localities of that species had been recorded in Poland.

Adres autora:

Jan Jakubczyk
ul. Hugo Kołłątaja 36/9
76-200 Słupsk
e-mail: jaszslupski@vp.pl